N°. 170.

DE GRONDWET.

18[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

ZATURDAG 10 DECEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Ba[illegible]
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

De discussiën over de Begrooting.

III.

Kritiek der Organieke Wetten.

Wij verblijden ons eindelijk, bij de beraadslagingen over de begrootingswetten, bepaalde gebreken in de organieke wetten te hooren noemen. Steeds waren het holle klanken, waarmede, soms op hoogen toon, de handelingen van het vorig Ministerie werden beoordeeld. Niet het minst was de anti-revolutionnaire partij er op uit, bij het volk den waan op te wekken, dat de vrijheid- en zelfstandigheid der gemeente-besturen waren verkort, en de zucht tot centralisatie en uitbreiding van het Staats-alvermogen een ongekenden en ondragelijken toestand had doen geboren worden, bij de inachtneming en uitvoering der provinciale- en gemeentewetten. Wij waren er begeerig naar, om van eene eerlijke practische zijde te mogen vernemen, waarin die gebreken bestonden, omdat ook de beschouwingen van een hooggeleerd beoefenaar van het Staatsregt, in zijne *Handleiding tot de kennis van het Staatsbestuur* (2de afd.), onze nieuwsgierigheid hebben te leur gesteld. Vooral achten wij het van belang, dat, zoo er thans al bepaalde gebreken worden aangewezen, en wij als met de hand daarbij worden geleid, de scherpzinnigheid van den criticus ten naauwste moge verbonden zijn met de bekwaamheid van den meester, waardoor vermeende of wezenlijk gebrek dadelijk wordt hersteld. Wij stellen ons voor, uit dat oogpunt dat deel der beraadslagingen te beschouwen, hetwelk genoemd kan worden: *Eene kritiek der organieke wetten.*

De Heer van Lijnden is daarmede aangevangen.

«In het bekende verslag aan den Koning, den 26 April jl. «door dit Ministerie gedaan, wordt, onder anderen, twijfel ge«opperd of de afgetreden Ministers de Grondwet wel in dien zin «opvatteden, en toepasten, waarin zij is ontworpen, overwogen «en [illegible], en daarbij onder meerderen gewezen op de «[illegible] der Grondwet en de daaruit voortgevloeide «[illegible], en het oog gevestigd op sommige «weinig milde bepalingen der wetten. Daar wordt allezins raad«zaam gekeurd minder inmenging van het centraal gezag, en «eene mildere toepassing van de bepalingen der Grondwet en «van de daaruit voortvloeijende organieke wetten, betreffende de «huishouding van de gewesten en van de gemeenten. — Volgens «deze verklaring had men mogen verwachten, dat het niet bij «deze beschouwingen zou gebleven zijn, maar dat het Ministerie «zich zou beijverd hebben, de door hetzelve aangeduide gebreken «in de organieke wetten te verbeteren. — Neen, zegt de Rege«ring, in de memorie van beantwoording, de organieke wetten «hebben nog te kort gewerkt om ze nu reeds aan eene herzie«ning te onderwerpen; de ondervinding moet eerst leeren, dat wij«zigingen noodzakelijk zijn.»

«Alleen ten aanzien der *kieswet* wordt bij de Regering de «vraag overwogen, of daarin door wijzigingen, aangeduide be«zwaren kunnen worden opgeheven. Die schijnt aan de Regering «tot den graad van rijpheid, voor wijziging vereischt, gekomen «te zijn.» [illegible] «ten sterkste aandringen; «maar kan niet nalaten op te mer«ken het verschil van het oordeel der Regering over de organieke «wetten in April en November. Het is alsof zij thans eenigzins «terugdeinst voor het ongunstig oordeel, dat zij in April over «de werking dier wetten uitbragt.»» «De vergelijking der beide «verklaringen heeft op mij althans dien indruk gemaakt.»

Het is een vernieuwd bewijs, hoezeer de April-beweging in haren oorsprong reeds was een hartstogtelijk werk, en een onbevangen en bezadigd oordeel over zulke hoogst gewigtige zaken, als aan de orde van den dag waren, niet kon worden verwacht bij hen die tot het [illegible] den toon gaven. Tot het oorlogswerktuig, waarvan onlangs door den Heer Groen gesproken werd, behoort ook eene oppervlakkige, zoo al niet kwaadaardige, kritiek der organieke wetten. Wij hooren dus, nu in December, gaarne de redenen van de mannen, die in April zich in de beweging stelden, en wenschen te toonen dat wij hunne bezwaren met bezadigdheid en onpartijdigheid gewogen hebben.

«Ten aanzien der *kieswet* overweegt de Regering of de *aange«duide* bezwaren *zouden kunnen* worden opgeheven. De onder«*vinding* brengt mij tot eene meer afdoende conclusie. De vraag «moet niet zijn of de bezwaren dier wet door wijziging *kunnen* «worden opgeheven, maar of [illegible] bezwaren die volgens de «ondervinding [illegible], zijn van dien aard, «dat zij quovis meliore modo *moeten* worden opgeheven, en «wel *onverwijld*.»

«*En welke zijn die bezwaren?*»

Wij meenen, dat de vroegere *aanduiding* dus zeer onbestemd schijnt.

«Te Nymegen heeft men, om zich eene meerderheid bij de «kiezers voor den Gemeenteraad te verzekeren, aan personen, «die uit zich zelven de vereischten bij artt. der kieswet voorge«schreven niet bezaten, het kiesregt doen toekennen, door hen «in staat te stellen een patent tot een bij de wet vastgestelden «aanslag te nemen; ten gevolge hiervan werden door een groot «aantal personen, die door hun maatschappelijken toestand daartoe «niet geroepen waren, patenten genomen, waardoor zij tot den «gevorderden census van kiesbevoegdheid gebragt werden.»

In het voorbijgaan moeten wij opmerken, dat dit Nijmeegsch feit, *waaruit het bezwaar wordt ontleend*, wordt voorgesteld als eene gebeurtenis *in het voorjaar;* maar uit eene teregtwijzing van den Heer Dommer van Poldersveldt blijkt, dat dit feit «deszelfs oorzaak had «in *antecedenten van denzelfden aard, vroeger door de* «*thans bovendrijvende partij aldaar te werk gesteld;*» terwijl de Heer van Lijnden zulks niet heeft durven ontkennen: «Ik weet het, dat niet alleen van de zijde «der partij, die de geachte spreker op het oog heeft; «*maar ook van de zijde der tegenovergestelde rigting dit* «*middel is aangewend.*» Wij constateren het feit, dat, met welk doel ook, maar toch werkelijk, *door de thans bovendrijvende partij* het initiatief is genomen, om een voorschrift der kieswet te *ontduiken* en *het doel*, hoe goed ook, (wat wij tegenspreken) *door zulk een middel geheiligd wordt.*

De Heer van Lijnden meent de aanleiding tot dit misbruik te vinden in de bepaling: «men behoeft te «voren niets te betalen, de *census* toch wordt door den «*aanslag* bewezen, geen *betaling* wordt vereischt, niet«tegenstaande art. 76 der Grondwet dit uitdrukkelijk «vordert; en bij het einde van het dienstjaar zal de «ontvanger een grooten staat van *oninbare posten* heb«ben; maar het doel is bereikt, het kiesregt uitgeoe«fend: en dit niet *contra legem*, maar hetgeen veel «erger is, *in fraudem legis.*»

Wij zullen met den Heer van Lijnden niet twisten over den oorsprong van het kwaad, dat zoo algemeen heerscht: de zucht tot wetsontduiking. Zijne ervaring zal hem zeker hebben geleerd, hoe het verstand zich scherpt bij den booswicht tot die fijne geslepenheid, om buiten de toepassing der strafwet te blijven. Zoo hij het niet reeds wist, zal zijne betrekking tot het wetgevend gezag hem een voorzigtiger oordeel over het alvermogen van den wetgever leeren uitspreken. — Ook de meest eenvoudige wetten, het meest onberispelijk voorschrift, zal het lot ondergaan, dat men poogt te ontduiken. [illegible] doen uitkomen. Zou het b. v. waarlijk in de bedoeling en *den geest* van den wetgever liggen, als hij bepaalt: «in geval *van ziekte* of *belet* van eenen regter, wordt «hij vervangen door een regter-plaatsvervanger» (Art. 47 R. O.) en «de leden van de regterlijke magt kunnen «buiten den tijd der vacantien zich van de plaatsen, «waar zij hunne bediening uitoefenen, niet verwijderen, «zonder daartoe verlof te hebben bekomen;» (art. 16) dat een regter weken en maanden achtereen zich verwijdert, tot waarneming eener andere betrekking en de plaatsvervanger inmiddels optreedt? Wij gelooven het niet.

Maar op die wijze zouden wij afdwalen. Het feit, dat tot bezwaar aanleiding gaf, is onjuist aangevoerd, om te bewijzen dat *betaling* en niet *aanslag* bij art. 1 der kieswet moest gevorderd zijn; want er is volstrekt geen blijk, dat te Nijmegen de aanslagen *onbetaald* gebleven zijn.

De wijziging, die men voorstelt, is onvermogend, om het misbruik te voorkomen.

Aanslag of *betaling* maakt geen verschil; want de invordering der directe belastingen geeft de bevoegdheid tot het nemen van dwangmaatregelen, die onvoldoende zijnde, wijziging behoeven *in het belang van 's Rijks schatkist*, gelijk nu reeds bij de patentwet voor vele aanslagen eene *dadelijke* geheele of gedeeltelijke betaling gevorderd *wordt*.

Indien dus al art. 1 der kieswet in dien zin gewijzigd werd, dat betaling voor aanslag moet gelden, eene wijziging, die in de praktijk moeijelijkheden en omslag zou berokkenen en geen doel kan treffen, het misbruik ware echter niet belet. Zoolang een *census* is bepaald, bij de Grondwet, — ook al werd hij verhoogd — kunnen die misbruiken niet worden voorgekomen. Het ligt *nu niet* op onzen weg, om de Grondwet op dit punt te verdedigen; dit kan de heer van Lijnden, die haar bezworen heeft, ook van ons niet vorderen.

Wij zijn voornemens, de debatten over de voorafgaande mededeeling, in de eerste dagen der volgende week opzettelijk in beschouwing te nemen.

Reeds nu echter stellen wij er prijs op, een verschil te constateren, dat bestaat tusschen het standpunt van beschouwing van *de Tijd* en ons standpunt.

De Tijd acht de quaestie onafscheidelijk van de eer van den Heiligen Stoel. Naar onze meening evenwel is de eer van het Pauselijk Hof hier geheel buiten het spel en het altijd geweest. Wij meenen, dat het geheele geschil gevoerd wordt tusschen Mgr. Belgrado — niet als geestelijk persoon, maar als diplomatiek vertegenwoordiger van den Pauselijken Stoel — en Nederlandsche Ministers. Naar onze overtuiging [illegible] te worden onderzocht, of Mgr. Belgrado dan wel de Nederlandsche Ministers zich omtrent den aard van de gedane mededeelingen hebben vergist.

Terwijl wij nu van meening zijn, dat de vertegenwoordiger van het Hof van Rome geene mededeeling heeft gedaan, als verwacht mogt worden, eerbiedigen wij de overtuiging van anders-denkenden. In hoe ver deze zaak evenwel eene *Katholieke* zaak zij, verklaren wij niet in te zien. Het geldt eene *diplomatieke*, in geenerlei opzigt eene *godsdienstige* handeling. Te lang reeds heeft de godsdienst het gebied der staatkunde bij ons betreden; en wij hopen, dat *de Tijd*, ook deze zaak tot haar wezenlijk constitutioneel terrein zal willen terugbrengen.

Dat wij tegen den Heer Lightenvelt zijn «uitgevaren» — en wij erkennen, dat ons artikel van eergisteren, onder den indruk van het oogenblik geschreven, tot ons leedwezen in sommige uitdrukkingen wat te hard is geweest — vindt zijn grond in onze stellige overtuiging, dat, dààr waar van weêrszijden hoogstens van een misverstand sprake kan zijn, het de roeping van een Ministerie niet kan wezen, om, door middel van velerlei combinatiën, als het ware eene acte van beschuldiging op te rigten tegen Nederlandsche Ministers, die den Lande even trouw gediend en even goede diensten bewezen hebben, als eenig vroeger Minister.

De Tijd zal, wij vertrouwen het, met ons instemmen, dat het oordeel omtrent de houding, die onze Regering tusschen de beide geschilvoerende partijen heeft aangenomen, geheel afgescheiden *moet* zijn van de vraag zelve, die het hier geldt.

De merkwaardige discussie, welke vooral van de antirevolutionnaire zijde, in de Tweede Kamer gevoerd werd over het *onderwijs* leidt de *IJsselbode* o. a. tot de volgende overwegingen, welke wij gaarne ter kennisse onzer lezers brengen:

Hoe vele woorden, vroeger en later, over dit onderwerp reeds mogen zijn geschreven en gesproken, nog nimmer is zoo openlijk eene banier opgestoken, die, als zij volgers vindt, met eene geheele sloping van het openbaar onderwijs, en met eene onzalige scheuring onder de ingezetenen dreigt. Tot dusver was meestal meer matiging, meer bescheidenheid in het voordragen der wenschen opgemerkt. Door de heer Groen heeft geoordeeld voor *deze* kamer, voor *deze* regering alle matiging en bescheidenheid ter zijde te kunnen stellen. Onverbloemd geeft hij der Regering te kennen, dat zij door zijne partij op het

kussen is getild, en dat de verdere ondersteuning van hem en zijne vrienden afhangt van de inwilliging der eischen, die hij categoriesch stelt.

1. Openbare secten-scholen; dat is, splitsing van het openbaar onderwijs naar de gezindheden. Alzoo in dezelfde gemeente van overheidswege eene school voor de Katholijken, daar naast eene voor de Protestanten, daar naast eene voor de Afgescheidenen, daar naast eene voor de Orthodoxen en waar zal het ophouden, bij het tal van secten, die reeds ontstaan zijn en dagelijks nog ontstaan kunnen.

2. Ondergeschiktheid dezer *openbare* sectenscholen aan het geestelijk gezag.

3. Overleg van de Regering met de kerk omtrent alles wat het onderwijs betreft.

Deze drie punten worden in eene uitvoerige rede ontwikkeld, op eene wijze zoo als wij den heer Groen tot dus ver nog niet hadden gehoord. Blijkbaar begint hij te gevoelen hoeveel gewigt hij en de zijnen in de schaal kunnen leggen, en meent hij de tijd gekomen, om het masker af te leggen.

Van het lager tot het hooger onderwijs opklimmende eischt hij, dat niet langer het onderwijs in de theologie op onze academien gegeven worde: *door hen, door wie hetgeen volgens de kerkleer der Hervormde gezindheid, de grondslagen der christelijke waarheid uitmaakt, aangerand wordt.*" Met andere woorden, afzetting der tegenwoordige professoren, en de benoeming van b. v. Da Costa, Capadose, Beets enz.

En dit draagt hij niet voor als een wensch; neen, maar als eene bedreiging. Hij acht dit *in het belang van het kabinet*. Hij zegt: "Ik geloof op den voorgrond te mogen stellen, dat ook de rigting, waartoe wij behooren, tot het ontstaan en de instandhouding van dit ministerie heeft medegewerkt. Wij wenschen dit ministerie te blijven ondersteunen. Wij kunnen dit *niet*, dan *volgens de eigenaardigheid van ons beginsel*. Ik moet er een *woord* bijvoegen; door den zamenloop van gebeurtenissen en de verhouding der partijen zijn wij voor het ministerie, op dit oogenblik nog een, ik zeg niet onmisbaar, maar toch zeer *bruikbaar* element."

Mij dunkt, zoo er nog bij iemand twijfel bestond over de verwoestende beginselen der anti-revolutionairen, thans moeten de schillen van de oogen vallen. De nevelen, waarin zij zich wisten te hullen, deden hunne gevaarlijke strekking te lang miskennen. Hoe is het mogelijk, dat er kiezers waren, die uit *protestantschen ijver* aan de zoodanigen hunne stem gaven?

De heer van der Brugghen "achtte zich gelukkig, omtrent dit aangelegen onderwerp (het onderwijs) van zijne homogeniteit te kunnen doen blijken met den heer Groen." — Trouwens, niemand had anders van hem verwacht. Maar de meer opregte, minder handiger van der Brugghen ging nog verder, en wees bepaaldelijk de personen aan, die hij — hoewel in strijd met het organiek besluit van 1815 — tot professoren in de theologie wilde hebben aangesteld, en verklaart een amendement te zullen voorstellen op de begrooting om voor die nieuw te benoemen professoren traktementen uit te trekken; een welk voornemen hij echter in de zitting van 2 dezer verklaarde teruggekomen te zijn, *in het belang van het ministerie*, dewijl hij vreesde zijne partij eene bittere teleurstelling te zullen bereiden, en deze dus tegen de regering in het harnas te zullen jagen.

Wij weten niet of wij den heer van der Brugghen dankbaar behooren te zijn voor deze onverwachte toegeeflijkheid. Het ware een punt geweest, waarop men de Tweede Kamer had kunnen toetsen, en waaruit met juistheid de krachten der antirevolutionaire partij gebleken zou zijn. Een amendement op de begrooting, om *boven* het wettelijk getal professoren, en *zonder voordragt* van curatoren, zoo als het organiek besluit vereischt, een paar theologische hoogleeraren aan te stellen, regtstreeks op koninklijk gezag, alleen om de orthodoxe rigting te winnen, alleen om eene *partij* te vleijen — waarlijk zoo ooit, dan was dit een *stout* amendement. Het is er niet toe gekomen, maar wel is de bedoeling van den heer van der Brugghen gebleken, die zich alleen liet terughouden uit vrees voor teleurstelling — dat is voor stemming, maar die dus met te meer aandrang op de zaak zal terugkomen, zoodra hij rekent de meerderheid te hebben, of zoodra de dreigementen van Groen meer ingang hebben gevonden.

Hoogst opmerkelijk is het oordeel van den Heer SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE over de Tweede Kamer, in de zitting van 26 November jl.:

"Het is eigen aan eene vergadering als deze, om personen en gemeenten te ontlasten; *het is haar eigen gaarne lasten af te schaffen.* Maar het is ook eene vergadering dan ook dikwijls eigen het goedeten zijde te laten, of der Regering verpligtingen op te leggen, waaraan zij geen gevolg kan geven."

Eene vertegenwoordiging naar Napoleontischen trant is zeker dien Heer meer verkieslijk.

Ook treffen wij in diezelfde rede eene bijdrage aan voor de aanstaande wet op het armbestuur:

"Wanneer het beginsel werd aangenomen, dat de kosten van verpleging en vervoer van *onvoordeelde* bedelaars ten laste van den Staat moeten komen, zou dit geen ander gevolg hebben, dan dat alle gemeenten (burgerlijke *of* kerkelijke?) en het Rijk daaruit aanleiding zouden nemen, om *al* HUNNE armen voor rekening van het Rijk te doen onderhouden."

"*Proefnemingen met werkhuizen* zooals in Engeland of met *dépôts de bienfaisance* of *depôts de mendicité*, zooals in Frankrijk ik geloof te mogen zeggen, dat die mislukt zijn en dat men hier te lande niet ligt de proef daarvan zal nemen."

Nederlanderachtigheden.

De Nederlander wees in no. 1037 ook op art 37 der Grondwet. Dat artikel schrijft de vaststelling voor van eene wet, tot regeling der voogdij bij het leven van den Koning, voor het geval der minderjarigheid zijns opvolgers.

Het is bekend, dat een daartoe strekkend wetsontwerp door het vorig Ministerie aan de kamers is ingediend, door de volksvertegenwoordiging overwogen en verworpen en daarop eene officiële verklaring van wege de Regering gegeven is, waardoor eene spoedige regeling van dit aangelegen wetsontwerp twijfelachtig werd gesteld.

Het zou zeker onkiesch zijn, omtrent *de oorzaken* van dat bezwaar gissingen te opperen; — maar niettemin wagen wij, de onderstelling in het midden te brengen, of het vorig Ministerie *bij magte* kon worden geacht, dit grondwettig voorschrift na te komen, zonder de huldiging van het beginsel, dat DE KONING is het hoofd der Regering, terzijde te stellen?

Wij meenen in het verwijt van *de Nederlander*, ten aanzien van dit artikel, eene hinderlaag van de anti-revolutionaire partij te ontdekken, waaruit het vorig Ministerie kon worden bestookt, zoo het, tot zelfverdediging gedrongen, den eerbied uit het oog kwam te verliezen, die het voor den persoon des Konings aan den dag moest leggen en steeds aan den dag gelegd heeft. Ook hierin zal het den onpartijdige blijken, in welken zin door het vorig Ministerie de eischen van het Koninklijk gezag werden verstaan.

Maar van dezelfde aard is ook het verwijzen naar art. 73 der Grondwet te achten.

De wet op de ministeriële verantwoordelijkheid kon niet tot stand komen ten gevolge van de uiteenloopende gevoelens over den aard of het verschil tusschen staatsregterlijke en geldelijke verantwoordelijkheid, een bezwaar, dat ook in de meeste andere landen eene doeltreffende regeling van dit onderwerp in den weg stond.

De anti-revolutionaire partij zou, zoo zij opregt en onpartijdig oordeelde, moeten erkennen, dat onder het vorig Ministerie geen lid zich poogde te *onttrekken* aan eene verantwoording en verantwoordelijkheid omtrent regeringshandelingen, die misschien meer doelmatig kan worden geacht, omdat zij van zedelijken aard was, dan de meest volledige wet op dat punt zou kunnen uitwerken. Liever dan zijne overtuiging te verloochenen, was dit Ministerie bereid, zijne taak in andere handen over te geven, en achtte het vertrouwen des Konings en de Volksvertegenwoordiging eene meer krachtige drijfveer tot nauwgezette pligtsbetrachting, dan eene Wet op de Ministeriële verantwoordelijkheid voor een eerlijk Staatsdienaar tot aansporing zou kunnen verstrekken. De heer GROEN zelf heeft te dikwerf gerekend op de gezindheid van het Ministerie om de Ministeriële verantwoordelijkheid niet te ontduiken, dan dat *de Nederlander* geregtigd ware, een verwijt te maken uit het niet tot stand komen eener wet, waarvan de hoofdbepalingen, zelfs zonder *geschreven* te zijn, door het vorige Ministerie werden nageleefd.

Wij zwijgen over den "historisch grammaticalen zin", die *de Nederlander* in Art. 140 der Grondwet meent te vinden, omdat bij onze artikelen de "kritiek van de organieke wetten" meer bepaald wordt in oogenschouw genomen, van welken aard de klagten zijn over den centralisatiegeest, welke in de gemeente- en provinciale wetten de zelfstandigheid der gemeente, en der gewesten zou hebben verkort.

Wij spreken evenmin over het oordeel van *de Nederlander*, te aanzien der onder het vorig Ministerie, krachtens Art. 147 der Grondwet, vastgestelde wet op de onteigening ten algemeene nutte, omdat dit oordeel evenzeer de overige takken van het wetgevend gezag moet treffen.

Wij achten het onnoodig, dat het afgetreden Ministerie zich verdedigt tegen de beschuldiging, dat de verbindtenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers, bij Art. 178 der Grondwet gewaarborgd, door de voordragt eener belasting op de renten en inkomsten zoude zijn geschonden. Wij verwijzen hieromtrent slechts naar de wet van 6 Maart 1844.

Buitenland.

FRANKRIJK.

De Fransche gezant te Londen, graaf Walewsky, die herwaarts was overgekomen, is naar zijne post teruggekeerd. Men brengt zijne overeenkomst vooral in betrekking met het nieuw viervoudig verbond, dat tusschen de groote mogendheden van het Westen en Duitschland, over de Oostersche zaken gesloten is. (Zie *Turkije*.) Men vleit zich hier te lande, dat daardoor de kansen van eenen algemeenen oorlog genoegzaam geweken zijn, en de prijzen der fondsen te Parijs (gelijk te Londen) zijn merkelijk stijgende.

— Den 7 is te Parijs met veel plegtigheid het standbeeld van den maarschalk Ney onthuld, waarbij de minister van oorlog en de heer Dupin de oude, aanspraken gehouden hebben.

HANNOVER.

Bij een koninklijk handschrift is eene nieuwe zameling der Standen bijeengeroepen, waartoe e nieuwe Tweede Kamer zal moeten worden verkozen.

SPANJE.

Den 2 December is bij den Senaat de beraadslag aangevangen over de zaak der ijzeren spoorwegen. M geloofde, dat die ruim eene week zou aanhouden, dat die met eene kleine meerderheid, ten behoeve ministers zou eindigen.

TURKIJE.

De berigten uit Konstantinopel spreken bij vo during van voordeelen, die de Turken in Azië beha hebben; en wel den 31 October bij Akiska en de November bij Bayazid.

Maar het is dat verafgelegen krijgstooneel niet me dat de aandacht bij de Oostersche zaken tot zich tre het is de hervatting van den arbeid der diplomatie, Europesche conferentie, de overeenstemming der groote mogendheden, met een woord, het zijn de gingen, de voorwaarden tot den vrede en de schikk van het Oostersche geschil.

De toetreding van Oostenrijk vooral tot de West sche mogendheden schijnt die nieuwe hervatting onderhandelingen op groote schaal te hebben vero zaakt, en Pruissen daartoe mede te hebben overgehaa

Te Londen en inzonderheid te Parijs, beschouwt de zaken als ver gevorderd, en in menig opmerke vertoog der voornaamste ministeriële dagbladen men eene vastheid van toon doorstralen, welke krachtig besluit bij de regering schijnt te doen derstellen. De *Times* geeft als 't ware de hoofdlijnen van de voorwaarden van schikking, waarop het hier aankomen, en waarbij de ontruiming van de Do vorstendommen en de regeling van het punt der scherming van de christen-onderdanen door al de m gendheden op den voorgrond staan. Het blad dri bij herhaling op dit punten aan, en betoogt, dat de genaderd is, om het Oostersche vraagstuk anders d sedert eene eeuw en langer te beschouwen; dat omstandigheden der wereld, Turkijes, Ruslands t stand geheel veranderd zijn, en men waken moet, laatstgemelde magt niet, door de verdeeldheid der deze mogendheden, zijnen invloed in het Oosten te zeer uitbreide en uitsluitend aldaar den schepter voe

Men moet dan ook niet alleen voor het oogenbl maar ook voor duurzame regeling zorgen. Daartoe het groote punt, waarover de onderhandeling zal l pen, de opening van de Turksche wateren voor alle vlagg en dus van de straten en ook van de *Zwarte zee*. H blad gelooft dat dit een der krachtigste middelen zijn, om den uitsluitenden invloed van Rusland te k ren, en bovendien is die vrijheid van vaart geh overeenkomstig de wenschen en behoeften van d tegenwoordigen tijd.

De groote vraag blijft echter, of de beide oorl voerende partijen met die schikkingen van Europ welke des noods schijnen te zullen worden opgeleg zullen tevreden zijn? Ten opzigte van Turkije schijnt m geen vrees te koesteren; immers meent men, dat m het in de hoofdzaak reeds eens is, daar het een b schermheerschap van al de Europesche mogendhed ten behoeve van de Christen-onderdanen van alle g loofsbelijdenissen zal verkiezen boven een uitsluite beschermheerschap van Rusland voor eene enkele chr telijke gezindte, die de talrijkste belijders op haar g bied telt.

Men wilde te Parijs reeds berigt hebben, dat Rusl zich genegen had betoond eenen gezant ter Europes Conferentie af te vaardigen; doch in Engeland schi men dienaangaande nog zoo gerust niet en de kans te berekenen van eenen tegenovergestelden uitslag. taal van de ministeriële bladen ten opzigte van R land is dan ook nog zeer behoedzaam, wat de o derstelde aanneming der opgemelde voorwaarden betre Het is moeijelijk zich deswege in gissingen in te lat want, indien aan de eene zijde Rusland zich gekeerd zal gevoelen over de houding nu door de vier m gendheden aangenomen en over de voorwaarden v ontruiming der Vorstendommen en vooral van de o ning der Zwarte Zee, waar het tot dusverre bijka alleen meester was, zoo kan de voorzigtigheid aanrade niet met geheel Europa te breken en heeft Rusla ook bevonden, dat Turkije krachtiger is dan het m schien geloofde.

VEREENIGDE STATEN.

Men verzekert steeds, dat de president in zijne a spraak betrekkelijk Cuba zal verklaren, dat hij ge vreemde tusschenkomst deswege zal dulden. Voor marine zou eene aanmerkelijke verhooging worden a gevraagd.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG, 9 DECEMBER.

Aan de orde is de voortzetting van de beraadslaging over hoofdstuk IX B der Staatsbegrooting. Zonder discussie worden de X, XI, XII en XIII afdeeling, zoo mede de artt. 2 en 3, de beweegredenen en het geheele wetsontwerp met algem. stemmen (55) aangenomen.

Na het uitbrengen van eenige rapporten is de discussie geopend over hoofdstuk X (*Oorlog.*)

De MIN. VAN OORLOG begint met de verklaring af te leggen, dat hij, naar aanleiding van eene vroegere discussie over de wetten op de militie en schutterijen, volkomen beaamt de noodzakelijkheid eener nieuwe wet op de nationale militie, ten einde al de artt. van het achtste hoofdstuk der Grondwet in het leven te roepen. Hij refereert zich derhalve aan al hetgeen vroeger door den Min. van Binn. Zaken is gezegd, ten aanzien van de bezwaren, die eene spoedige voorziening ten deze in den weg staan. Hetzelfde is het geval met de zoo noodige, nieuwe inrigting der schutterijen; eene goede discipline is evenwel slechts te verkrijgen ten gevolge van andere bepalingen, betrekkelijk den diensttijd der militie.

De Heer WINTERSHOVEN zal stemmen *tegen* het hoofdstuk. Zonder in het onderzoek van al de onderdeelen van het hoofdstuk te treden, beoordeelde hij het naar de verdediging van het land, naar den staat onzer financiën en naar het lot van den krijgsmansstand. Hij wenscht, gelijk in Belgie, een normalen toestand, en niet jaarlijks eene begrooting, waarvan de afzonderlijke posten meestal afhangen van het individueel gevoelen des Min. van Oorlog. De hoofdreden zijner afkeuring ligt in de gedragslijn, die de Regering gemeend heeft te moeten volgen ten aanzien van de Limburgsche vestingen. Deskundigen verklaren, dat die vestingen, wel verre van te dienen tot verdediging des lands, nadeelig daaraan zijn; en evenwel moeten de inwoners lijden al de lasten en nadeelen aan eene vesting verbonden.

De heer STORM VAN 'S GRAVESANDE is reeds zoo dikwerf getreden in wisseling van gedachte met den Min., dat hij ook thans niets nieuws kon zeggen. Vooral verwijst hij dan ook naar zijne nota, ten vorige jare bij het X hoofdstuk gevoegd, waarin Spr. uitvoerig heeft aangewezen de wijze hoe en de middelen waardoor ons land zou kunnen erlangen eene krijgsmagt, die den vijand eerbied kan inboezemen. De Spr. betoogt vervolgens, dat kadens voor de schutterijen kunnen opgerigt worden, zonder eene wet op de schutterij en dat dit verkieslijker ware dan de miliciens langer onder de wapens te houden. Ook meent Spr, dat de onderstelling, in het verslag uitgedrukt, dat men welligt eene suppletoire begrooting zal noodig hebben, niet zoo geheel ongegrond is; daar de Minister van maatregelen spreekt, die in de begrooting door aanwijzing van posten van uitgaaf niet gedekt worden, en van den anderen kant de duurte der levensmiddelen noodzakelijk zal maken eene verhooging van uitgaven. Eindelijk wijst Spr. op de politieke gesteldheid van Europa en betoogt daaruit, dat de toestand nog altijd zorgelijk was, die thans moest nopen geen oogenblik te dralen met het op een goeden voet brengen van ons leger en van onze middelen van verdediging.

De heer VAN DER BRUGGHEN deelt de bezwaren van den eersten spreker over den toestand onzer vestingen; hij meent ook, [illegible] onze krachten niet gedoogen zoo vele vestingen in staat van tegenweer te houden, hetgeen dus nadeelig voor het land zou zijn. Ten slotte klaagt de Spr. over den grooten geest van bureaucratie, die bij het depart. van Oorlog heerscht, tengevolge waarvan alle zelfstandigheid der stafofficieren zou verlamd zijn.

De Heer MACKAY bestrijdt de meening des Ministers, dat hij vreezen zou alsof deze Kamer weigeren zou de middelen te verstrekken voor de verdediging des Vaderlands.

De Heer VAN ECK vraagt eenige inlichtingen van den Minister omtrent het pogramma van 26 April jl., daar hij met groote verbazing daarin den Minister heeft zien afkeuren wat door het vorig Ministerie was gedaan, ofschoon de Min. toch zelf lid van dat Ministerie geweest is.

De MINISTER VAN OORLOG gelooft dat ieder afgevaardigde het regt heeft elke publieke daad van een Minister te beoordeelen en dat een Minister verpligt is zich te verantwoorden. Hij zou derhalve in bijzonderheden treden. In de maand Junij of Julij van 't vorig jaar werd hij ontboden bij den Min. van Binnenl. Zaken in tegenwoordigheid van den Min. van Financiën, om hem de portefeuille op te dragen. Men vroeg hem toen naar zijne politieke rigting, hij antwoordde: dat hij was voor eene loyale en eerlijke naleving der Grondwet.

De Ministers waren daarmede tevreden, zeggende dat dit ook hunne rigting was; en dien ten gevolge werd Spr. benoemd tot Min. van Oorlog. Sedert heeft hij zich met de maatregelen van dat Ministerie kunnen vereenigen; maar alleen heeft hij meenen te bespeuren, dat dit Ministerie niet die vrijheid gaf aan den Koning in het benoemen van ambtenaren, als hij meende te behooren. Bij de optreding van het nieuw Ministerie heeft hij zich bereid verklaard daaraan deel te nemen, alleen na de stellige verzekering, dat de Grondwet niet zou worden geschonden. Nu heeft hij, na het ontvangen van die verklaring, gerust het programma geteekend van 26 April; omdat daarin van art. 54 van de Grondwet sprake is, in den zin als waarvan de Minister straks gesproken heeft. De Min. vertrouwt, dat, na deze openlegging zijner politieke gedragslijn, de Kamer hem niet ongenegen zal zijn.

De heer VAN ECK vraagt, of de Min. wel volledig antwoord heeft gegeven. Immers in het programma van 26 April waren zoo menige beschuldigingen opgenomen, die door den Minister mede waren onderteekend, ofschoon hij zoo even had verklaard, dat met uitzondering van art. 54 der Grondwet, hij zijne volkomene adhaesie had gegeven aan de handelingen van het vorig Ministerie. Wat de aanmerking betreft op de uitvoering van art. 54 der Grondwet, Spr. meent, dat dit punt in onmiddellijk verband staat tot de ministriële verantwoordelijkheid. Hij vroeg echter, hoe de Min. lid is *kunnen* blijven zoo lang van een Ministerie, bij 't welk hij zoo eene handeling had bespeurd, als door den Min. was aangewezen.

De Heer GROEN VAN PRINSTERER vindt het oordeel van het gedrag der Ministers van Oorlog, Marine en Koloniën opgelost daardoor, dat zij zijn geene *politieke mannen*, maar *bekwame specialiteiten*; en hij gelooft, dat het noodig is, dat aan het hoofd dezer departementen blijven staan mannen, welke niet afhankelijk zijn van de veranderlijkheid der politiek van opvolgende Ministeriën.

De heer VAN HOËVELL toont aan, dat de heer GROEN steeds het vorig Gouvernement, tot in de geringste onderdeelen, ontleedde; en dat hij dus niet daarmede rijmen kan, hoe de heer GROEN thans de door den heer VAN ECK gedane vragen afkeuren kon. De verdediging, dat de Ministers, waarvan sprake is, slechts zouden zijn specialiteiten: Spr. geeft het toe; want hij erkende dit zelf vroeger. Maar de drie Ministers waren niet *lijdelijk* gebleven in de gebeurtenissen; zij hebben met hunne handteekening *bekrachtigd* wat het vorig Ministerie heeft gedaan; zij hebben met de afgetreden Ministers hun *ontslag* verzocht, zoodat zij oordeelden dat hun gedrag *destijds* alléén overeenkwam met de Grondwet. En na deze handelingen ging het, volgens den Spr. niet op, om thans te zeggen, dat die Ministers alléén waren specialiteiten.

Na eene korte repliek van den heer GROEN is de *Minister van Oorlog* overgegaan tot de wederlegging van de onderscheidene, tegen het hoofdstuk van Oorlog ingebragte bezwaren. Omtrent de quaestie der vestingen in Limburg zou de Minister het stilzwijgen bewaren; aangezien zijne zienswijze daarover slechts in geheim comité kon bekend gemaakt worden. De vestingen bevoordeelden de industrie in stede van die te benadeelen; en de belemmeringen waren meestal zeer overdreven. Met den heer STORM VAN 'S GRAVESANDE verschilde de Min. van gevoelen; want hij achtte de vermeerdering der kaders van onderofficieren en korporaals noodzakelijk, tot betere organisatie der schutterijen; evenzeer als de verpligting, om de miliciens het eerste jaar geheel in dienst te houden en later elk jaar gedurende zes weken. De Min. vroeg den heer MACKAY of deze bepalingen zoo onbillijk en zoo hard waren, daar toch de Grondwet zelve daartoe de bevoegdheid geeft?

Voorts erkende de Min. dat de uitgaven grooter zouden zijn, dan geraamd is bij het opmaken van de Begrooting; doch dit was het gevolg van de inmiddels ontstane duurte van levensmiddelen; alleen op de fourrages zou het verschil zijn ruim *f* 135,000, op de bakkerijen *f* 83,000 enz. De aanmerkingen, betreffende de centralisatie door den heer VAN DER BRUGGHEN gemaakt, worden in dien zin door den Minister wederlegd, dat elk bevelhebber, die zijn pligt kent, in geval van nood, geene bevelen behoeft op te volgen en zich zelven raadpleegt. De Min. bewijst dat uit episoden uit den veldtogt van 1830; en ontkent voorts al wat door den heer VAN DER BRUGGHEN is aangevoerd, omtrent discipline als anderzins, als zijnde hem van dat alles niets bekend.

De Heeren STORM VAN 'S GRAVESANDE, VAN WINTERSHOVEN, MACKAY, VAN ECK en VAN DER BRUGGHEN beantwoorden nog nader den Minister. De Hr. v. WINTERSHOVEN beklaagt zich, o. a., dat de Minister had durven zeggen *meer* belang te stellen in Maastricht dan hij; Spr. zou zich evenwel door onkiesche antwoorden niet laten afschrikken, om als volksvertegenwoordiger de belangen te behartigen die hem zijn toevertrouwd. De Minister antwoordt daarop, dat hij *daarom* meer belang stelt dan de heer WINTERSHOVEN in Maastricht..... omdat de Minister tweemaal ouder is, en reeds groot was toen de Hr. v. W. nog niet op de wereld was gekomen (*Algemeen gelach.*)

De heer L. D. STORM vindt zich verpligt terug te komen op het zoo straks afgebroken incident, dat betrekking had tot de politieke rigting van het tegenwoordig Gouvernem. en meer bijzonder van den Minister, met de verdediging van het X hoofdstuk belast. De Min. heeft te kennen gegeven, dat zijn grootste bezwaar tegen de rigting van het vorig gouvernement, waarvan hij deel uitmaakte, dat was, dat de vrijheid des Konings in de keuze van hooge ambtenaren of de vervulling van betrekkingen, belemmerd zou zijn geweest; en hij heeft er bij gevoegd, dat hij op dat bezwaar opmerkzaam had gemaakt.

Spr. zal op dit punt alleen dit overstellen, dat het eigen stuk, door dienzelfden Min. medeonderteekend, waarbij het vorig Ministerie aan den Koning ontslag aanbiedt, het schoonste bewijs is van de eerbiediging van 's Konings vrijheid en van de huldiging dier vrijheid op de meest afdoende wijze.

Na dit punt nog in eenige bijzonderheden te hebben ontwikkeld, moet Spr. nog een enkel woord zeggen omtrent de „tegenovergestelde rigting", die in het programma van 26 April als banier is opgestoken. Hij meent, dat wanneer die rigting zich oplost in de stelling hier onlangs verkondigd van wege het Ministerie: dat de Koning handelt, dat de Koning besluit en dat de Ministers slechts zijn de *dienaren* der Kroon, te dien effecte dat 's Konings naam telkens in de discussiën dezer Kamer wordt gemengd, dat hij daarin dan ziet den dood van ons constitutioneel bestaan en den moord voor de vrijheid van discussie.

De Heer VAN HALL (Min. van Buitenl. Zaken) vindt zich genoodzaakt, met een enkel woord te releveren wat de heer STORM heeft gezegd. Hij neemt geen woord terug van het programma van 26 April, en zal het als man van eer nakomen. Hij is het eens dat de ministers verantwoordelijk zijn; hij wil zich ook daaraan niet onttrekken; maar hij wil de eer geven aan den Koning en zich de verantwoordelijkheid opdragen. Hij wil den Koning niet dwingen door telkens aanbieding te doen van de portefeuille; dat zal hij *niet* doen. (Wij vinden het natuurlijk).

De heer VAN BOSSE is van beginsel, om, in den regel, geene begrooting af te stemmen, om redenen buiten de begrooting. Tot dus ver is hij echter niet genegen, om het hoofdstuk aan te nemen wegens redenen *in* de begrooting gelegen; aangezien de bedenkingen tot dus ver vervat in § 10 van het Verslag nog niet zijn opgeheven, en Spr. voor zich daarin een overwegend bezwaar ziet. Spr. maakt dit bezwaar daarom kenbaar, omdat men zijne afkeurende stem welligt zou toeschrijven aan den loop, dien deze discussie tot twee malen toe genomen had, hetgeen echter het geval niet is.

De heer SCHIMMELPENNINCK V. D. OIJE komt terug op het programma van 26 April, en wraakt het, dat het vorig Ministerie den Koning heeft willen dwingen, bij een *berucht* stuk, gesproken woorden terug te nemen. De Ministers, die van hunne overtuiging en onafhankelijkheid blijk wilden geven hadden anders moeten handelen; want men had eenvoudig om ontslag moeten verzoeken. Aan de medeonderteekening van de Ministers van Oorlog, Koloniën en Marine hechtte hij geen waarde: zij waren slechts specialiteiten. Hij kon overigens niet toegeven, dat men thans den *moord* wilde van de Constitutionele vrijheden, of het *régime du bon plaisir.*

De heer VAN HOËVELL dankt den heer van Hall voor de gegeven inlichtingen; maar gelooft dat die Min. zich steeds bereid zal verklaren, om zijn ontslag in te dienen alvorens een stuk te teekenen, waarvan de inhoud tegen zijne overtuiging zoude strijden. Aan den heer Schimmelpenninck doet de Spr. opmerken, of, indien de bekende brief van 't vorig Ministerie inderdaad den naam verdiende van *berucht*, of men dan kon volstaan om de Ministers van Oorlog, Marine en Koloniën te noemen specialiteiten, of men die Ministers dan niet zoude beleedigen, door hen zoo kortzigtig voor te stellen, als zoo weinig begrip hebbende, dat zij niet konden inzien, wat al of niet een *berucht* stuk was.

De algem. discussiën worden nu gesloten; die over de artikelen worden bepaald op heden avond 7½ ure.

Eerste Kamer.

Blijkens het verslag der commissie van rapporteurs (*Eerste Kamer*) voor het Wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1853, (Bijdrage ten behoeve van het speciaal Fonds voor de kosten van droogmaking van het Haarlemmer-meer.) zijn tegen de strekking van dit Wets-ontwerp, geene aanmerkingen gerezen.

Eenige leden intusschen zijn teruggekomen op de aanmerking, ook in de Tweede Kamer gemaakt, dat art. 2 van het wets-ontwerp, in verband met de Bijlage der Memorie van Toelichting als eene *bill van indemniteit* scheen beschouwd te moeten worden, wegens plaats gehad hebbende onregelmatigheden in de af- en overschrijvingen van het eene op het andere artikel. Het antwoord toch door de Regering op deze aanmerking in de andere Kamer gegeven, schijnt evenmin als de gehouden discussie, het gerezen bezwaar geheel te hebben opgeheven.

Tegen hetgeen door deze leden is aangevoerd, hebben andere leden opgemerkt, dat niet onvoorwaardelijk behoeft gesteld te worden, dat de hier bedoelde af- en overschrijvingen hebben plaats gehad in strijd met art. 3 der aangehaalde wet van 21 December 1850 (*Staatsblad* n°. 96), maar dat ook kon beweerd worden, dat die overschrijvingen hadden plaats gehad vóór Decembsr 1850 en dus onder vigueur der wet van 91 December 1843 (*Staatsblad* n°. 71), welke wet geen dergelijk beperkend artikel bevat, als het aangehaalde art. 3 der wet van 1850.

Door eenige leden is gewezen op het voornemen, dat bij de regering schijnt te bestaan, om alle subsidien, die later nog voor dit onderwerp mogen blijken noodig te zijn, bij één post op de de Staatsbegrooting aan te vragen. Hoewel men nu bij deze weldra afloopende zaak tegen dit voornemen geene bedenking heeft, verlangen die leden slechts te kennen te geven, dat het beginsel, om posten op de Staatsbegrooting te brengen voor speciale werken van algemeen nut, huns inziens, niet is goed te keuren. Daardoor toch wordt het oordeel der Eerste Kamer over soortgelijke werken te zeer aan banden gelegd. Bij eene eventuele afkeuring immers van zoodanige voordragt, zou aan de Kamer geen andere keuze overblijven, dan òf haar gevoelen prijs te geven, òf wel het geheele betrokken hoofdstuk der Staatsbegrooting af te stemmen.

'*s Gravenhage*, 9 December.

Z. M. heeft tot burgemeester van Zutphen benoemd O. L. graaf van Limburg Stirum, thans wethouder dier gemeente.

Z. M. heeft aan W. van der Tuuk, gewezen pedel bij de hoogeschool te Groningen, verleend een pensioen ten laste van den Staat, ten bedrage van *f* 302 's jaars.

Z. M. heeft tot op één gulden verminderd elke der 18 geldboeten van *f* 10, waartoe A. F. Burgers en C°. te Arnhem, den 27 April en 18 Mei 1853 door de Arrond.-regtb. te Roermond zijn veroordeeld, wegens het slechts met 2 in plaats van het met 3 paarden bespannen hebben van meer dan 6 personen ingerigte en tevens voor vrachtgoederen bestemde diligence. Overigens blijven de vonnissen in hun geheel.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der dir. belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Posterholt c. a., den heer A. J. A. H. van de Weegh, thans boekhouder ten kantore Sittard.

Z. M. heeft aan de gepens. kapiteins der infanterie met rang van majoor A. S. van Geldrop en D. C. Graswinckel, en aan den gepens. officier van gezondheid der 1ste kl. W. van Pelt, van het pers. der geneeskundige dienst van de landmagt, respectivelijk het voortdurend dragen vergund van de activiteits-uniform van het wapen en van de dienst, waartoe zij laatstelijk hebben behoord.

Het adres, dat door VAN NOORD en anderen in de zitting van 7 Dec. is ingekomen, luidt als volgt:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Geven de ondergeteekenden met eerbied te kennen:
dat zij met het grootste genoegen het voorstel hebben vernomen, dat er zou bestaan, om de belasting op het geslagt af te schaffen;

dat die belasting noodzakelijk den prijs van het vleesch moet verhoogen wordt algemeen erkent, en behooren zij dus [illegible] dan zij niet kunnen gelooven, dat iemand onder de Nederlandsche volksvertegenwoordigers zal gevonden worden, die meent dat, wanneer van landswege eene belasting wordt geheven van 10 ten honderd der waarde, welke door de opcenten en het zegel stijgt tot 15½ ten honderd, het vleesch niet evenzeer 15½ ten honderd duurder moet worden betaald, dan wanneer die belasting niet wordt geheven; — dat er wel buiten de Kamer zijn, die het willen doen voorkomen als of de belasting op den prijs van weinig of geen invloed kan zijn, en integendeel het vleesch zelf beterkoop moet maken, maar dat zulke onwijze praat zeker bij de vertegenwoordigers geen gehoor zal vinden;

dat de ondergeteekenden, bewoners van het platte land, met voorbijgang van alle andere gronden, nog als op eene tweede rede voor de afschaffing willen wijzen op den ongelijken druk dier belasting;

dat toch in de steden de rijksbelasting wordt geheven naar een tarief vervaardigd op een tijd dat het vee in prijs aanmerkelijk lager was dan thans; dat op het platte land zoodanig tarief niet bestaat, maar de belasting moet worden betaald naar de waarde, waarop het bij de slagting wordt getaxeerd;

dat dit ten gevolge heeft, dat een os, die bijv. ƒ140 zal waard zijn, volgens het tarief slechts zal worden geacht ƒ100 waard te zijn;

dat dus, daar overigens de belasting wordt geheven naar de waarde, van hetzelfde beest op het platte land meer moet worden betaald aan belasting, dan in de steden; dat is, om bij het gestelde voorbeeld te blijven van denzelfden os in de steden ƒ15.50 (gelijk 15½ ten honderd van ƒ100) zal verschuldigd zijn, waarvan op het platte land ƒ21.70 (gelijk 15½ ten honderd van ƒ140) zal kunnen worden gevorderd;

dat deze allerongelijkmatigste druk noodwendig moet vermeerderen, naarmate het vee duurder wordt; en inderdaad niet langer bestaanbaar mag worden geacht;

dat zij mitsdien, boven en behalve vele andere redenen, en uit hoofde van deze ongelijkmatigheid van heffing, en om deze verduring der eerste levensbehoefte, met bescheidenheid, maar met den meesten ernst bij U aandringen op de afschaffing van de belasting op het geslagt.

'tWelk doende, enz.

Leidschendam,
November 1853.

Van regeringswege worden ten behoeven der kamers van koophandel en fabrieken verzonden exemplaren van het Belgische Handelsverslag over het jaar 1852.

* De Minister van Finantien heeft ter kennisse van de belanghebbenden gebragt, dat gedurende de maanden Januarij, Februarij, en Maart 1854, en niet langer, ten kantore van de betaalmeesters in de arrondissementen, de voldoening zal plaats hebben der pensioenen ten laste van den Staat, loopende over de 4e. drie maanden 1853; zullende gezegde betaling een aanvang nemen op Maandag 21 Januarij aanstaande, en voorts betaalbaar zijn dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd.

* In de residentie is aangekomen en aan het hotel *de l'Europe* afgestapt, de baron Steinberg, minister van Z. M. den koning van Hannover bij het Nederlandsche Hof, komende van Hannover.

* Op Zaturdag [illegible] December, zal, aan het provinciaal bestuur te Middelburg, worden besteed: de aanleg van den telegraaflijn van Breda, over Bergen op Zoom, Tholen, Goes en Middelburg naar Vlissingen, in twee perceelen.

* De boekhandelaar van Tetroode alhier heeft, ter gelegenheid van den 6 December, welke dag bijzonder de herinnering aan wijlen Koning Willem II opwekt, eene fraaije gelithographieerde afbeelding in het licht gegeven van het standbeeld, hetwelk hier ter stede ter eere van den Vorst is opgerigt. Naar deze afbeelding reeds te oordeelen, zal dit kunstgewrocht indrukwekkend zijn; is vooral de pose treffend en zal dit gedenkstuk een waar sieraad voor de residentie wezen. Ook het voetstuk met de accessoire getuigen, volgens opgemelde nette afbeelding, van een eenvoudigen en te gelijk smaakvollen stijl. Het opschrift aan de voorzijde luidt: *Aan Koning Willem II, het Nederlandsche Volk*, 1853.

De Gemeenteraad van Leijden heeft in zijne vergadering van 8 Dec. jl. tot geneesheer in het stedelijk ziekenhuis benoemd: Dr. W. M. S. Junius met 12 tegen 10 stemmen, die op Dr. F. J. J. Schmidt, adjunct-geneesheer in het ziekenhuis te Rotterdam zijn uitgebragt, alsmede tot Heelmeester M. J. Schretlen.

Men meldt uit Nijmegen, dat de arr. regtbank aldaar op 29 November jl. uitspraak heeft gedaan in de zaak van het bestuur der domeinen tegen den heer C. A. A. Vrijheer van Hertefeld, omtrent de zoogenaamde Lieve-Vrouwe-Vicarije te Winssen, waarbij de overgifte van het beheer der [illegible] goederen, tot welke Vicarie behoorende en het doen van rekening en verantwoording van hetzelve door den collator van wege het domeinbestuur bij dagvaarding was geëischt. Bij breed gemotiveerd vonnis, heeft de regtbank den eisch ontzegd, op grond voornamelijk, dat de quaestieuse vicarie-goederen niet tot de geestelijke goederen behoorende, als waarover, hetzij krachtens de door het eischend bestuur aangevoerde bepalingen der staatsregeling van 1798, hetzij krachtens de, den 16 October gesanctionneerde wet van 26 Sept. 1791, en het keizerlijk decreet van 27 Febr. 1811, aan het bestuur der domeinen het beheer is opgedragen. De regtbank overwoog toch, dat bij geene der aangehaalde wetsbepalingen, andere geestelijke goederen, als krachtens dezelve met het nationaal domein, zijn bedoeld geworden, dan die toebehoorden aan afgeschafte of niet meer erkende geestelijke corporatiën of personen, maar nimmer goederen, welke particulier eigendom waren. De regtbank te Tiel daarentegen heeft eene andere beslissing in dergelijke zaken genomen.

Uit Witmarsum en Arum zijn adressen aan de Tweede Kamer opgezonden, tot ondersteuning van het voorstel der negen leden, die bij de gegoede ingezetenen aldaar, als ook in de naastgelegene dorpen, eene algemeene medewerking hebben erlangd. *Pr. F. C.*

Te Assen is op den 6 dezer in drie perceelen aanbesteed het aanleggen van de telegraaflijn van Zwolle over Meppel en Assen naar Groningen. Het 1ste perceel (prov. Overijssel) 23,000 ellen lang, is aangenomen door den heer C. de Jong, te Ameide, voor ƒ8490; het 2de perceel (Drenthe), 60,000 ellen lang, door den heer M. H. Winters, te Assen, voor ƒ15,750; en het 3de perceel (Groningen), 12,000 ellen lang, door den heer D. de Jong, te Groningen, voor ƒ3876.

Op den 6den dezer is aan de Utrechtsche school gepromoveerd tot doctor in de regten, de heer P. Alma, van Bergum, na verdediging van eenige Theses. *U. C.*

Naar men verneemt heeft de Weleerw. heer J. J. van Oosterzee, die door den grooten kerkeraad te Utrecht Dingsdag ll. met algemeene stemmen als eerste kandidaat op het drietal werd geplaatst, en wiens beroeping dus zoo goed als zeker was, verzocht niet verder in aanmerking te komen. Dit is reeds de vierde maal, dat deze begaafde leeraar naar elders wordt beroepen.

De heer mr. J. C. [illegible], is benoemd tot Secretaris van de Kamer van Koophandel en fabrieken te Bergen op Zoom.

Men ondervindt te Delfshaven groot ongerief door de aanhoudende windstilte, daar onderscheidene branderijen hun graan op de stoommolen te Schiedam laten malen. Eene naamlooze maatschappij heeft concessie gevraagd, om ook te Delfshaven een stoomkoren, mout- en pelmolen te mogen bouwen.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur,

Als lezer van uw geacht dagblad zult UEd. mij verpligten met het onderstaande eene plaats te willen verleenen.

Boxmeer, den 6 December 1853.

Het voorloopig verslag van de leden der Tweede Kamer betreffende het voorstel van de H. H. de Man c. s. heeft alhier eenen pijnlijken indruk gemaakt. Onze kamer van koophandel heeft derhalve heden, bij een gemotiveerd adres aan de Tweede Kamer hare adhaesie aan hetzelve vooral wat de accijns der runderen, enz. betreft, gegeven, en wel bepaaldelijk:

1°. omdat door de afschaffing van den accijns de werkman meer gebruik van het vleesch zal kunnen maken en derhalve minder aan ziekten (cholera) is onderworpen.

2°. omdat het aanfokken en vetmesten van vee hierdoor in het belang van landbouw, handel en grondeigenaar vermeerderen zal; en

3°. omdat de wijze van heffing vooral ten platte lande aan groote willekeur van den ambtenaar is prijs gegeven.

R.

Laatste Berigten.

Z. M. heeft benoemd tot secretaris van de Algem. Rekenkamer, in plaats van den heer J. A. de Visch Eijbergen, overleden, de heer D. P. van Hoogenhuijze, thans hoofdambtenaar met den personelen titel van referendaris bij hetzelve collegie.

Volgens een [illegible] generaal te Genua, zijn aldaar gedurende het eerste halfjaar van 1853 aangekomen, regtstreeks uit Nederland, 17 Nederlandsche schepen, alle geladen met suiker, kaas, tabak, Java-koffij, indigo, enz. Van deze schepen, metende 1222 tonnen, kwamen 3 van Rotterdam, 13 uit Amsterdam en 1 uit Dordrecht; zij vertrokken allen in ballast, behalve 1 schip hetwelk met succade, marmer en huiden naar Amsterdam vertrok. Verder vertrokken uit de haven van Genua naar vreemde havens 10 Nederlandsche schepen, alle in ballast, als 3 naar Konstantinopel, 3 naar Odessa, 2 naar de Zwarte Zee, 1 naar Cette en 1 naar Livorno. Gedurende datzelfde tijdperk kwam in de haven van Genua uit New-Castle 1 Nederlandsch schip met steenkolen, hetwelk in ballast vertrok.

Eindelijk kwamen nog regtstreeks uit Nederland, en wel van Amsterdam, 3 vreemde schepen, metende 560 tonnen, geladen met suiker, olie, bindrotting en oud ijzer.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 9 December 1853.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2½	61 7/16 [illegible]			
Dito Certificaten	3	[illegible]	[illegible] 1798/1816	5	104 [illegible]
Dito Dito ..	4	92 3/8	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening. .	4		Cert.1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz* . .	4	
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2½		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	21 3/4 13/16 15/16	Obligatiën. . .	4	
Dito Buitenl. .	3				
D° Binnenl. c/m.	3	41 5/8 3/4 3/4	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		5 3/8 7/16	Metalliek . . .	5	76 1/4 3/8
Amort. Schuld.		4 13/16	Dito bet. Amst.	5	91 1/8
Portugal.			Dito letter B. .	5	91 1/8
Londen nieuwe.	5	36 9/16 [illegible]	Dito 1847 . . .	2½	39 3/8
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	39 [illegible]

Roebels Certific. 68 3/8. Russen 1831/33 94 [illegible] 50 [illegible].

Mexic., te Lond. 3 pct. [illegible] $\frac{1}{4}$; dito Onb. 23, $\frac{1}{8}$, 23; Gren., te Lond. [illegible] pct. 21$\frac{3}{8}$; dito Onb. 20$\frac{5}{16}$, $\frac{7}{16}$, dito Uitg. [illegible]; Venez. Uitg. 13$\frac{3}{4}$; Peru 4$\frac{1}{2}$ pct. 67$\frac{3}{8}$, [illegible]

Met uitzondering van Spaansche fondsen welke heden tot verhoogde prijzen goed te plaatsen waren, leverde de handel en variatie in de overige Zuid-Hollandsche als vreemde effecten niets merkwaardigs op.

FRANKFORT, Donderdag, 8 Dec. 5 pct. Metal. 80$\frac{5}{8}$; Bankact. 1372; Loten fl. 250 118; Spanje 1 pct. 21$\frac{15}{16}$; dito 3 pct. 41$\frac{5}{8}$; Wissel op Weenen 103.

De markt was op nieuw algemeen gunstiger gestemd.

LONDEN, Donderdag 8 December. Consols op t. 95$\frac{1}{8}$ e. d.; Mexico N. 3 pct. 25; Peru 4$\frac{1}{2}$ pct. 69; Grenada 2 pct. 22; dito Uitg. 8$\frac{1}{4}$; Spanje 1 pct. 22$\frac{3}{8}$.

PARIJS, Donderdag 8 December. Fr. 4$\frac{1}{2}$ pct. op t. 101.—; dito 3 pct. op t. 74.45; Spanje binn. 3 pct. 42$\frac{3}{4}$; dito 1 pct. 22$\frac{1}{8}$; Belgie 4$\frac{1}{2}$ pct. 99$\frac{1}{4}$; Russen 4$\frac{1}{2}$ pct. 96; N. Metall. 92$\frac{1}{2}$.

WEENEN, Donderdag 8 December. Metal. 5 pct. 93$\frac{1}{2}$.

MADRID, Maandag 5 December. Spanje binn. 3 pct. [illegible]; dito nieuwe 1 pct. 22$\frac{1}{8}$; Certificaten 3$\frac{1}{2}$.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON te 's Gravenhage.